

ABSTRAKT:

V této práci se pokouším o rekonstrukci toho, co považuji za základ Nietzscheho filosofického projektu – jeho koncepci jednání (jeho „psychologii“). Hlavní účel této práce však není ani zdaleka exegetický. Naopak, na základě aktivního promýšlení Nietzscheho pestrého díla se snažím vypracovat ucelené pojetí fundamentální „logiky“ jednání vůbec. Tedy toho, co to znamená být aktérem, jakožto specifickým druhem aktivní, jednající bytosti. V práci postupuji v několika krocích. Nejprve Nietzscheho projekt zasadím do historického kontextu a řeknu pár slov o tom, co nám může nabídnout. Dále zvážím Nietzscheho přístup k tomu, jak bychom měli uvažovat o duši (a psychologii samotné) a pokusím se objasnit jeho klíčové psychologické pojmy. První část práce uzavřu vypracováním formálního konceptu organismu a jeho propojením s Nietzscheho pojmem „vůle k moci“. Ve druhé části se pak „psychologie“ promyšlená v části první střetne s etikou. Nejprve se zaměřím na Nietzscheho (internalistickou) teorii motivace, vycházející právě ze samotného pojetí života, a pečlivě promyslím jeho pokus o dekonstrukci dichotomie sobeckosti a nezištnosti, jež má tvořit základ Nietzscheho „morální psychologie“ a jeho zavržení tradiční morálky. Zde dojdou k závěru, že Nietzscheho úvodní kritika morálky selhává, zároveň však předvedu, že Nietzsche sám následně volí strategii jinou – a to takovou, jež staví na kompletním zpochybnění naší racionality a schopnosti stanovovat si účely vlastního jednání (a tedy vědět, „proč děláme, co děláme“). Demonstruji, že pokud by tato strategie měla být úspěšná, musela by popřít i samotnou realitu jednání vůbec. V závěrečné kapitole ji tak promyslím – a docházím k tomu, že se jedná o strategii ryze nekoherentní. Práci následně uzavírám diskuzí o tom, proč pouze psychologická koncepce jednání nemůže stačit; a proč se je třeba vydat „za hranice psychologie“ – do domény kritické metafyziky.